
Maria Soresina - Danta càtar

Autor:

Data de publicació: 11-10-2025

Tan m'abellis vostre cortes deman, qu' ieu no me puesc ni voill a vos cobrire leu sui Arnaut, que plor e vai cantan consiros vei la passada folor e vei jausen lo joi qu'esper, denan Ara vos prec, per aquella valor que vos guida al som de l'escalina sovenha vos a temps de ma dolor

Nascuda de pare italià i mare vienesa, va assistir a l'escola obligatòria amb les monges alemanyes a Milà, després a l'escola d'art a Brera i finalment a Ciències Polítiques a la Universitat Estatal de Milà on es va graduar el 1981 amb honors discutint la tesi Karl Kraus i Viena: sàtira i crítica de la societat amb Francesco Alberoni.

Maria Soresina (Milà, 26 d'octubre de 1940 – Milà, 13 de desembre de 2024[1]) va ser una assagista i historiadora de la filosofia italiana.

Biografia

Nascuda de pare italià i mare vienesa, va assistir a l'escola obligatòria amb les monges alemanyes a Milà, després a l'escola d'art a Brera i finalment a Ciències Polítiques a la Universitat Estatal de Milà on es va graduar el 1981 amb honors discutint la tesi Karl Kraus i Viena: sàtira i crítica de la societat amb Francesco Alberoni.

Amant de la filosofia índia des dels anys seixanta, el 1992, amb motiu d'un viatge a l'Índia, va descobrir, llegint la Divina Comèdia, notables analogies entre el "camí" de Dante i el camí del ioga. A partir d'aquest moment, va iniciar un estudi profund de l'obra de Dante, que la va portar a identificar la font primària de la Divina Comèdia en el catarisme, l'heretgia que va ser extremadament estesa en els anys i llocs on va viure Dante.

El 1995 va publicar els seus primers articles i va impartir les seves primeres conferències. De 1998 a 2010 va coordinar un grup de lectura i estudi de la Divina Comèdia.

El 2002 es va publicar el seu primer llibre (Le segrete cose. Dante entre l'hinduisme i les heretgies medievals) i el 2009 el segon (La llibertat va a buscar. El catarisme a la comèdia de Dante), obres que, com escriuria Quirino Príncipe, tenen el mèrit d'haver "sacsejat i capgirat i trastornat poderosament la relació entre la cultura italiana i Dante", posant "a disposició del lector "la seva saviesa historiogràfica i filològica"[2]. Libertà va cerca va despertar l'interès de L'Osservatore Romano[3]. El 2011 va veure la llum un tercer llibre (Mozart com a Dante. La flauta màgica: un viatge espiritual) en què es proposa una interpretació diferent de l'obra a partir del paral·lelisme amb el camí de Dante Alighieri a la Divina Comèdia.

Al llarg dels anys hi va haver nombroses crítiques i premis en els seus llibres. Maria Soresina va ser entrevistada diverses vegades per Gabriella Caramore al programa Uomini e Profeti, Rai Radio 3[4]; Gabriele La Porta va realitzar nombroses emissions a Rai 1 i Rai 2 parlant dels seus llibres[5]. Les tesis de Soresini van ser acceptades per l'estudiosa de Dante Bianca Garavelli[6] i per Quirino Príncipe en diverses ocasions[7].

L'any 2000 va ser convidada a Budapest per la Universitat Loránd Eötvös per impartir una conferència

titulada Cosmologia de Dante.

Del 2002 al 2005 va llegir la Divina Comèdia quinzenalment a la secció femenina de la presó de l'Òpera. El 2005 i el 2006 va impartir una sèrie de quatre conferències sobre el catarisme en la Divina Comèdia als professors del Col·legi San Carlo de Milà.

El setembre de 2008 va participar en la quarta edició de "Torino Spiritualità" amb un reportatge sobre l'esperança a Dante[8]. El novembre del mateix any va participar, a la Sala Maria Teresa de la Biblioteca Nacional Braidense de Milà, en la conferència "Convertir-se en el present. Testimonis en diàleg: Hermann Hesse, Raimon Panikkar i nosaltres" amb una ponència titulada A la riva dell'Indu. Amor per l'Índia a Hessen i Dante[9].

El 2010 va intervenir, a l'Espace Culture de Marsella, al seminari Vivre et écrire en exil, organitzat sota el patrocini de la Unió Europea, amb una conferència titulada Dante en Exil.

El 2011 va participar en l'espectacle Un'ora con Dante: in Paradiso al Teatro Arsenale de Milà, amb Marina Spreafico[10].

El 2016, el filòsof Marco Vannini, ressenyant Libertà va cerca, escrivia que "per a aquells que, com l'escriptor, estan acostumats a pensar en Alighieri com el poeta catòlic per excel·lència, la tesi del llibre sona audaç, gairebé paradoxal, però s'ha de reconèixer a l'autor haver girat la investigació cap a un sector que, estranyament, els estudiosos mai havien tingut en compte". apreciava en l'assaig la seva "base rigorosament filològica i històrica" que "no té res en comú amb els esoterismes i fantasies que sovint han trobat aliment en el poema i que estan tan de moda avui dia"[11].

El 18 de febrer de 2018, Maria Soresina va participar amb "incursions històriques" a l'espectacle I senza colpa. Heretgia càtara entre Concorezzo i Europa[12].

En total, Maria Soresina va celebrar unes dues-centes conferències a Itàlia i a l'estranger en centres públics i privats, així com en escoles secundàries.

Va morir pacíficament a casa seva a Milà el 13 de desembre de 2024, deixant enrere la seva filla Caterina i el seu nét Federico. [1]

Obres

Llibres

Traducció dels lieder per Carl Maria von Weber, Johann Carl Gottfried Loewe, Felix Mendelssohn i Franz Liszt, a Vanna Massarotti Piazza (ed.), Lieder, Lainate, Vallardi, 1982.

Les coses secretes. Dante tra induismo ed eresie medievali, Bèrgam, Moretti Honegger, 2002. ISBN 88-7186-200-7; 2010. ISBN 978-88-7186-478-5.

Es busca la llibertat. Il catarismo nella Commedia di Dante, Bèrgam, Moretti i Vitali, 2009. ISBN 978-88-7186-422-8.

Mozart com Dante. La flauta màgica: un viatge espiritual, Bèrgam, Moretti i Vitali, 2011. ISBN 978-88-7186-508-9.

Pel que fa als peixos, el mar. Carta sobre el segle XX: horrors, esperances, utopies, desencants, Bèrgam, Moretti i Vitali, 2019. ISBN 978-88-7186-760-1.

Diré de les altres coses que t'he acompanyat a la Comèdia de Dante Alighieri, Milà, Colibrì, 2020. ISBN 978-88-97206-70-5.

La filosofia oculta de Dante. El Woldview secret a La Divina Comèdia, Milà, Colibrì, 2023. ISBN 978-88-97206-94-1.

Articles i assaigs

Dante era un iogui, «Puntoluce», n. 32, desembre de 1995.

L'amore in Dante, a «Puntoluce», n. 33, març 1996.

La flauta màgica: un viatge espiritual, a «Puntoluce», n. 34, juny de 1996.
 L'arbre simbòlic de Dante, a «Puntoluce», n. 35, setembre de 1996.
 El "mandala" a la Divina Comèdia, a «Puntoluce», n. 39, setembre de 1997.
 El "camí" de Dante i el camí del ioga, a "Psicodinamica", n. 37, setembre de 1998.
 Dante, Ulisses i els pilars d'Hèrcules, a «Psicodinamica», n. 49, gener 2003.
 Lettura dantesca per La settimana in rete, a «Arengario.net», 28 de setembre de 2003.
 Els paral·lelismes entre Dante i el ioga, a «Spazio Yoga», abril de 2004.
 Dante e lo Yoga, a «Yoga», n. 46, setembre 2004.
 El Mandala del Paradís, a «loga», n. 51, desembre 2005.
 Les edats de la vida i l'enigma de l'Esfinx, a «La Mosca di Milano», n. 14, juny de 2006.
 Béziers: chi calunnia chi?, a «Nòvas d'Occitània», n. 52, març 2007.
 Consideracions d'una milanesa a Béziers, a «Nòvas d'Occitània», n. 53, abril 2007.
 Quan Dante va escriure en occità, a «Piemonti», n. 3, setembre de 2007.
 Tagore i Dante en comparació, a «loga», n. 61, 62, 66, juliol i setembre 2008, setembre 2009.
 Ressenya de La Divine Comédie de Philippe Sollers, a «Poesia Spiritualità», a. I, n. 1, agost 2008.
 Dante tra giardino terrestre e giardino celeste, a «Poesia Spiritualità», a. I, n. 2, desembre 2008.
 A la riba de l'Indus. L'amore per l'Índia a Hesse e Dante, a Atti del Convegno «Diventare il presente», ELR, 2008, pp. 127–130.
 Cerveri de Girona i Dante Alighieri, a «Nòvas d'Occitània», n. 83, desembre 2009.
 Un esplèndid i gran homenatge a la Terra d'Oc, a «Nòvas d'Occitània», n. 94, octubre 2010.
 La UNESCO declara els Registres "Patrimoni de la Humanitat", a "Nòvas d'Occitània", núm. 95, novembre 2010.
 La flauta màgica: un viatge espiritual, a «Nòvas d'Occitània», n. 110, març 2012.
 Uomini siate, e non pecore matte, a Virginia Perini (ed.), Café Philo. Sortint de la crisi amb la filosofia, Affari Italiani, 2012. ISBN 978-88-97579-22-9, pp. 267-270.
 Per què llegir Dante avui?, a Sul fil di ragno della memoria, Budapest, Ponte Alapítvány, 2012. ISBN 978-963-284-295-0, pp. 73-80.
 La flauta màgica de Mozart: el camí maçònic cap a la felicitat, a «Quaderni di studi indo-mediterranei», n. V, 2012 (Transmutatio. La via ermetica alla felicità), Edizioni dell'Orso, ISBN 978-88-6274-423-2, pp. 217–233.
 El papa es retira... ma lasciamo in pace Dante!, a «Nòvas d'Occitània», n. 121, febrer 2013.
 Dante i l'Islam, a «Diàlegs mediterranis. Periòdic bimestral de l'Institut Euroàrab de Mazara del Vallo», juny 2013.
 Dante Alighieri i el catarisme. Una ipotesi di lettura per la Divina Commedia, in «la Biblioteca di via Senato», n. 3, març 2014, pp. 54–59.
 Estudi en profunditat i bibliografia a Stefano Quaglia i Silvano Beltramo, Nidus Haereticorum, Roccabruna, Chambrà d'òc, 2014. ISBN 978-88-96654-14-9.
 Al laboratori de traducció. A proposito di Rainer Maria Rilke, a «Dialoghi Mediterranei», n. 13, maig 2015.
 Dante i la llengua occitana: la primera d'una sèrie de conferències web, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 159, setembre 2016.
 Dante i el Sant Grial, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 160, octubre 2016.
 Dante i els càtars. Qui eren els càtars?, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 161, novembre 2016.
 Dante i els càtars. Farinata degli Uberti, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 162, desembre 2016.
 Dante i els càtars 3. Marco Lombardo, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 163, gener 2017.
 Dante i els càtars 4. Doctrina: dualisme i creació, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 164, febrer 2017.
 Dante i els càtars 5. La doctrina: Jesucrist i la creu, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 165, març 2017.
 Dante i els càtars 6. La doctrina: la reencarnació, el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 166, abril 2017.
 Escrits en llengua materna. L'occitano, una lingua mediterranea proibida, el istitutoeuroarabo.it., a «Dialoghi Mediterranei», n. 25, maig 2017.
 Dante i els càtars 7. No ai sacramenti., el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 168, juny 2017.
 De "berber" a "amazic": no és només una qüestió de llengua, a istitutoeuroarabo.it., a "Dialoghi Mediterranei", n. 26, juliol 2017.
 Dante i els càtars 8. Il consolamentum., el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 169, agost 2017.
 Dante i els càtars 9. Creences i costums., el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 170, setembre 2017.
 Dante i els càtars 10. Calúmnies i llibertat., el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 171, octubre 2017.
 "Els càtars, la croada... se la sono cercata!", el chambradoc.it., a «Nòvas d'Occitània», n. 173, desembre 2017.

Lectura de vídeo i comentari de la Divina Comèdia

Maria Soresina llegeix i comenta tota la "Divina Comèdia" en 150 vídeos publicats a youtube en el període gener 2021 -

Notes

Obituaris, al Corriere della Sera, 16 de desembre de 2024.

^ Quirino Principe, Il flauto suonato da Dante, a "Il Sole 24 Ore", 16 de juny de 2013.

^ Marco Vannini, Dante Cathar? Arxivat 20 desembre 2016 a Wayback Machine, a "L'Osservatore Romano", 1 desembre 2016.

^ Men and Prophets, emissions del 13/4/1996; 12/10/2002; 12/12/2009; 12/1/2013.

^ Dante i els càtars Arxivat 27 setembre 2013 a Wayback Machine; Gabriele La Porta, místic de Dante. La Divina Comèdia com a itinerari espiritual en el darrer llibre de Soresina, a «Radiocorriere TV», n. 42, 20 d'octubre de 2002.

^ Bianca Garavelli, La Divina Comèdia. Paradiso, Milà, Alpha Test, 2004, pp. 81, 90, 166; Dante Alighieri, La Divina Comèdia. Canti scelti, editat per Bianca Garavelli, Milà, BUR, 2006, p. 144.

^ Vegeu també: Entrevista a Quirino Príncipe

^ Programa del 28/9/2008 Arxivat 27 setembre 2013 a Wayback Machine

^ Programa

^ Programa arxivat 27 setembre 2013 a Wayback Machine

^ Cathar Dante? Una tesi audaç i paradoxal, a "L'Osservatore Romano", 1 de desembre de 2016.

^ Càtars, una trobada per descobrir heretges

Bibliografia

Ennio Abate i Meeten Nasr, Sotto il velame, a «Il Monte Analogo», any I, n. 2, novembre de 2004.

Daniele Belloni, IL DANTE SEGRETO «Così l'ho decrittato alla luce dello yoga», a «Il Giornale», 24 de febrer de 2007.

Antonello Colimberti, Mozart i Dante, un viatge espiritual, a «Europa», 4 de juliol de 2012.

Vincenzo Maria Corseri, Ressenya de Libertà va cerca e Mozart come Dante, a «Sofia medieval», n. 13, gener-juny 2013.

Bianca Garavelli, La Divina Comèdia. Paradiso, Milà, Alpha Test, 2004. ISBN 88-483-0287-4.

Mario Massimo, Recensione di Mozart come Dante, a «flaneri.com», gener 2012.

Alberto Ottaviano, Mozart com a Dante: a la «Flauta Màgica» un viatge espiritual per a l'home, a «Giornale di Brescia», 10 de març de 2012.

Antonietta Pedrinazzi, La modernitat de Dante, a «Le due città», gener de 2003.

Antonietta Pedrinazzi, "In viaggio" con Dante, a «Le due città», abril de 2003.

Mariavittoria Spina, Maria Soresina. Dante i Mozart: celebritats herètiques Arxivat 2 octubre 2013 a Wayback Machine, a «Oltreconfine», n. 6, juliol-agost 2012.

Antonello Vanni, Una recensione, a «L'abile traccia», agost de 2006.

Maria Vassallo, Ressenya de Le segrete cose, a «Medieval Sophia», juliol-desembre 2007.

Massimo Rolando Zegna, Ressenya de Mozart com a Dante, a «Amadeus», n. 274, setembre 2012.

Enllaços externs

Web oficial, a segretecose.it.

Canal oficial de YouTube, a youtube.com.